

Algemene informatie over spelontwikkeling

Lichamelijke ontwikkeling

De lichamelijke ontwikkeling is te onderscheiden in de 'grote motoriek' en de 'fijne motoriek en zintuigen'. Onder grote motoriek verstaan we de bewegingen die een kind met het hele lichaam maakt. Bij de ontwikkeling van de fijne motoriek denken we aan de bewegingen die met handen en vingers worden gemaakt. Bij deze ontwikkeling spelen de zintuigen een belangrijke rol. Dus horen, zien en voelen maar vooral de coördinatie tussen wat de ogen zien en de handen doen.

Grote motoriek

- De bewegingen van de baby zijn nog ongecontroleerd, de baby trappelt en zwaait met zijn armpjes. Een babygym kan dan goed van pas komen. Als het kind gaat kruipen en lopen zijn trekbeesten en duwkarretjes bijvoorbeeld leuk. De baby oefent spelenderwijs met het lopen.
- Bij de peuters, zo ongeveer vanaf twee jaar, staat de lichamelijke ontwikkeling niet meer zo op de voorgrond als bij de baby's. De peuter heeft een stukje zelfstandigheid bereikt en kan zelf op allerlei dingen aflopen. Zijn bewegingen zullen steeds minder houterig worden. Speelgoed dat hier goed bij past zijn o.a. loopauto's en driewielers.
- De kleuter heeft al vrij goed zijn spieren onder controle, toch wil hij zijn evenwichtsgevoel verder oefenen, buitenspeelgoed zoals een fiets, een springtouw en klimmen in een klimrek helpen hem hierbij.

Fijne motoriek

- Bij een pasgeboren baby zal spelen de eerste maanden vooral bestaan uit luisteren, kijken en voelen. Een baby kijkt graag naar kleuren en bewegingen, een mobile die draait en waar muziek uit komt zal hem boeien. Je kunt spelletjes als 'fietsen met de beentjes' met hem doen, of liedjes voor hem zingen. Een zachte knuffel is fijn om te voelen en een rammelaar kan hij al vaak zelf bewegen.
- Een peuter kan steeds beter dingen met zijn handjes doen, hij kan bijvoorbeeld beter richten. Spijkertjes inslaan en eenvoudige inlegpuzzels maken.
- De kleuter kan nog fijnere dingen met zijn handen doen zoals een kralenplank volleggen.

Verstandelijke (Cognitieve) ontwikkeling

Verstandelijke ontwikkeling gaat over denken/taal en constructief/planmatig bezig zijn.

Denken/Taal

- Tijdens het tweede levensjaar gaat een baby ontdekken dat mensen, dieren en dingen een naam hebben. U kunt uw kind hierin stimuleren door in prentenboekjes samen met hem dingen te bekijken, aan te wijzen en te benoemen. De taal van de peuter breidt zich verder uit. Daarmee komt ook het denken op een hoger niveau.
- Peuters kunnen al veel beter dingen onthouden. Daarom zijn spelletjes al lotto, memory en kleurspelletjes voor hen zo leuk. Het gaat hen nog niet zo zeer om winnen of verliezen. Ook kunnen peuters steeds beter vormen en kleuren onderscheiden.
- Voor kleuters kan het spelmateriaal wat ingewikkelder worden want zij leren begrippen als groot, klein, onder, lang, kort enzovoort. Op deze leeftijd komen gezelschapsspelletjes in trek. Zij zijn nu ook in staat zich beter aan de spelregels te houden en kunnen op hun beurt wachten. Oorzaak en gevolg: welk huis hoort bij welk dier?

Constructief/Planmatig denken

- Bouwen als spelvorm is in het tweede levensjaar nog vooral gericht op vormen in en uit elkaar halen. Op de peuterleeftijd krijgt het kind steeds meer besef van verschillende maten en vormen. Ze gaan bijvoorbeeld proberen hoe blokken op elkaar passen. Met een blokkenstoof kan een peuter door steeds de vormen in de verschillende gaten proberen te duwen spelenderwijs de verschillende vormen gaan herkennen.
- De kleuter kan al meer verband leggen tussen gebeurtenissen, zij krijgen door het spelen met blokken ruimtelijk inzicht en beginnen oorzaak en gevolg te begrijpen. Een groot blok dat op een klein blok wordt geplaatst zal vallen maar andersom niet. Blokken in verschillende vormen leren het kind begrijpen dat bijvoorbeeld 2 driehoeken samen een vierkant maken. In hun denken en doen zijn kleuters veel doelbewuster geworden, zij bedenken bijvoorbeeld van te voren wat zij gaan bouwen.

Sociaal Emotionele ontwikkeling

De sociaal- emotionele ontwikkeling gaat over het leren met elkaar om te gaan en er voor elkaar te zijn. In het spel zien we 3 gebieden: naspelen van de werkelijkheid en daarbij de fantasie gebruiken, creatief bezig zijn met materialen of muziek, samen spelen met gebruik van regels zoals bijvoorbeeld bij gezelschapsspelletjes.

- Bij baby's spreekt men nog niet van een echt sociaal emotionele ontwikkeling. Ze spelen nog niet samen met andere kinderen bewust na wat zij in hun omgeving zien. Dit neemt niet weg dat spelletjes als 'kiekeboe' die u met uw kind kunt spelen geen sociaal emotionele functie heeft. Spelen zonder speelgoed is ook belangrijk voor de ontwikkeling van uw kind, vooral voor baby's.
- Voor peuters is het nog moeilijk om samen te spelen. Zij spelen vooral nog naast elkaar en niet met elkaar. Zij zijn nog erg impulsief en moeten nog leren rekening te houden met andere kinderen. Een peuter wil bijvoorbeeld het liefst de treinbaan alleen in elkaar zetten. Op deze leeftijd gaan zij al wel nadoen wat zij in hun omgeving zien. Zij hebben de trein bijvoorbeeld zien rijden en gaan dit nadoen. Omdat peuters nog zo sterk op zichzelf gericht zijn in hun spel is het voor hen moeilijk om de wat ingewikkeldere gezelschapsspelletjes al te spelen. Ze kunnen nog niet zo goed op hun beurt wachten en de regels zijn nog te moeilijk voor ze.
- Kleuters willen graag weten hoe alles in elkaar zit. Voorlezen kan hen helpen de wereld om zich heen te begrijpen. Bovendien wordt de ontwikkeling van de taal hierdoor gestimuleerd. Het kind leert nieuwe woorden. Moet bovendien luisteren en zich concentreren op het verhaal. Hij is minder op zichzelf gericht en beseft nu ook dat hij een eigen individu is tussen andere mensen. Hij gaat onderscheid maken tussen fantasie en werkelijkheid. Samen spelen wordt belangrijker en de kleuter leert zich verplaatsen in andere mensen. Met poppen en verkleedkleden speelt de kleuter na wat hij heeft meegemaakt. Zij spelen graag winkeltje, vader en moedertje of spelen een bezoek aan de dokter na. Zo leren zij spelenderwijs hoe de wereld in elkaar zit en met hun gevoelens om gaan. Ook het doorzettingsvermogen van de kleuter is groter geworden. Zij plakken, kleien en verven graag en maken ook eerder iets af waar zij aan zijn begonnen.

alck uit Leusden

